

Torsdagen den
15 februari 1979

Torsdagen den 15 februari

Kl. 14.00

§ 1 Upplästes och lades till handlingarna följande från valprovsningsnämnden inkomna

Om handläggningen av flyktingärenden m. m.

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare

Till valprovsningsnämnden har från riksskatteverket inkommit bevis om att Axel Kristiansson, Harplinge, utsetts till ledamot av riksdagen samt att Ivar Franzén, Fjärås, och Tore Fritzon, Varberg, utsetts till ersättare för riksdagsledamöter.

Valprovsningsnämnden har vid sammanträde denna dag granskat bevisen och därvid funnit, att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen.

1979-02-14

Bengt Hult

Sven-Georg Grahn

Det skulle antecknas att *Axel Kristiansson* (c) utsetts att den 1 mars 1979 inträda som ledamot av kammaren i stället för *Johannes Antonsson* som av sagt sig riksdagsmannaupdraget.

§ 2 Om handläggningen av flyktingärenden m. m.

Statsrådet EVA WINTHER erhöll ordet för att besvara *Bertil Måbrinks* (vpk) den 8 februari anmälda fråga, 1978/79:332, och anförde:

Herr talman! *Bertil Måbrink* har frågat mig om jag är beredd att medverka till att handläggningen av asyl- och flyktingärenden i sin helhet överförs från polismyndighet till invandrarverket.

Utlänning som i Sverige ansöker om uppehållstillstånd skall inför polismyndighet, som är utredande myndighet, redogöra för skälen för sin ansökan. Grundas ansökningen på politiska skäl, lämnar utlänningen regelmässigt en redogörelse för sin politiska aktivitet i hemlandet eller i Sverige. Ansökningen avgörs av statens invandrarverk.

Till grund för bedömningen av en ansökan om uppehållstillstånd av politiska skäl ligger utlänningens egen redogörelse för sina aktiviteter. Det är därför av mycket stor vikt, att utlänningen har ett sådant förtroende för de svenska myndigheterna, att han inte av rädsla för att hans uppgifter förs vidare avstår från att lämna vissa uppgifter. Handlingar i utlänningsärenden är därför också sekretessbelagda enligt särskild bestämmelse i sekretesslagen. Bestämmelsen gäller givetvis för alla tjänstemän som kommer i kontakt med ärendet.

Torsdagen den
15 februari 1979

---

*Om handläggning-
en av flykting-
ärenden m. m.*

Det förhållandet att en enskild polistjänsteman, som i sitt arbete haft tillgång till handlingar rörande utläningar, nu är häktad för misstanke om olovlig underrättelseverksamhet får naturligtvis inte leda till slutsatsen att polismyndighet som sådan skulle vara olämplig att utreda utlänningsärenden.

Någon fullständig garanti för att enskilda tjänstemän inte bryter mot gällande bestämmelser kan givetvis aldrig ges. Risker blir inte mindre om verksamheten förs över till någon annan myndighet.

Jag anser det inte motiverat att – mot bakgrund av vad som inträffat i Stockholm – ta initiativ till att överföra utredningarna i utlänningsärenden från polismyndigheterna till statens invandrarverk.

BERTIL MÅBRINK (vpk):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag har svårt att förstå den negativa attityden till förslaget om att all handläggning av flyktingärenden skall läggas på ett civilt organ, knutet till exempelvis statens invandrarverk. Skälen för ett sådant förslag är många, medan skälen mot är få. Jag tycker att Eva Winther mera precist bör redogöra för motiven till den nuvarande ordningen att polisen skall svara för utredningsarbetet gällande flyktingar. Jag skall kort redogöra för skälen till att jag anser att statens invandrarverk är den lämpligaste instansen för denna uppgift.

Statens invandrarverk har en öppen miljö, där möjligheten att utöva kontroll över verksamheten är betydligt större än hos polisen. Statens invandrarverk har dessutom gedigna kunskaper dels om flyktingarna, dels om de aktuella länderna, vilket inte polisen har. Den naturliga rädsla som flyktingar har inför polisen skulle elimineras, och därmed skulle också flyktingarnas uppgifter bli mer utförliga. Nu inträffar det ofta att flyktingarnas skepsis mot polisen – en skepsis som bygger på åratals systematisk förföljelse och brutalitet från flyktingarnas hemlandspolis – gör att de tvekar att berätta eller tigger om viktiga delar av sitt liv och sin verksamhet. Beslutsunderlaget blir då bristfälligt, och detta får i sin tur vådliga konsekvenser för många flyktingar.

Jag vill också säga några ord om det nu aktuella flyktingspionaget. Flyktingarnas skepsis mot polisen har många gånger resulterat i att misstankar framförts om att polisen inte skulle handskas tillräckligt varligt med uppgifter om flyktingar. Ingenting sådant har kunnat bevisas, men den senaste händelsen har fått till resultat att flyktingar känner en stor oro, och deras skepsis mot polisen kommer naturligtvis att förstärkas. Detta sistnämnda vore ett tillräckligt skäl för att överföra också utredningsverksamheten till statens invandrarverk, en åtgärd som skulle vara av betydelse både för flyktingarna och för polisen.

Jag vill till slut än en gång upprepa frågan, om Eva Winther kan motivera varför den nuvarande ordningen skulle vara bättre än den som jag här har talat om, dvs. att frånta polisen denna uppgift.

Statsrådet EVA WINTHER:

Nr 87

Torsdagen den
15 februari 1979

---

*Om handläggning-
en av flykting-
ärenden m. m.*

Herr talman! Jag förstår mycket väl den oro som många flyktingar känner efter det som inträffat, och jag beklagar verkligen händelsen. Jag anser att det är mycket viktigt att de som söker politisk asyl kan känna förtroende för den myndighet som utreder utlänningsärenden. Men, som jag sade i mitt svar, det faktum att en enskild polistjänsteman, som i sitt arbete haft tillgång till handlingar rörande utlänningsärenden, nu är häktad för misstanke om olovlig underrättelseverksamhet får naturligtvis inte leda till slutsatsen att polismyndigheten som sådan skulle vara olämplig att utreda utlänningsärenden.

Den här frågan har diskuterats i många olika sammanhang, men så länge polisen har hand om inresekontrollen och om den inre utlänningskontrollen, så bör enligt min mening också de övriga uppgifterna falla på polismyndigheten. Att låta en annan myndighet, t. ex. statens invandrarverk, ta hand om utredningsverksamheten skulle inte leda till att vi får bättre beslutsunderlag än det vi får med nuvarande ordning.

Ansökan om politisk asyl avgörs ju av invandrarverket. Jag tror inte att man där genom den föreslagna åtgärden skulle få större möjligheter att kontrollera en stor mängd egna, lokalt placerade befattningshavare än man i dag har när det gäller att instruera och kontrollera de polisära befattningshavare som har hand om passkontrollen. Men det är viktigt att vi satsar på utbildning av de polismän som har hand om dessa uppgifter.

BERTIL MÅBRINK (vpk):

Herr talman! Jag är överens med Eva Winther om att man inte skall dra några slutsatser när det gäller polismyndigheten som sådan för att en enskild poliskommisarie tydligen har lämnat ut sådana uppgifter som inte borde ha vidarebefordrats – utredningen är visserligen inte klar, men efter vad jag kan förstå förhåller det sig så. Jag drar inte någon sådan slutsats, och jag har inte heller gjort det i mitt första inlägg. Men jag har redovisat en rad skäl som jag menar är mycket tungt vägande för att man skulle lägga över också utredningsverksamheten på ett civilt organ. Jag behöver inte upprepa de skälen här, men jag anser att de är tillräckligt starka för att en sådan åtgärd skulle vidtas. Däremot tycker jag inte att Eva Winther har redovisat tillräckliga skäl för att man skall ha kvar utredningsverksamheten hos polisen. Jag tror inte att just handläggandet av t. ex. inreseärenden är tillräckligt skäl för att polisen skall fortsätta att sköta de här ärendena. Enskilda polismän har också ofta uttalat att det är fel att de skall ha hand om de här uppgifterna. Ett helt annat organ borde alltså sköta dessa ärenden.

Det handlar också om flyktingarnas rädsla. Vi kan naturligtvis säga att vår polis inte är som polisen i t. ex. Irak, och det är naturligtvis riktigt, men hur skall flyktingarna som undsluppit en mycket brutal polis kunna veta detta? Det första de konfronteras med när de kommer till det här landet är återigen uniformerade poliser. Därför måste man förstå reaktionen. Det är en mycket otillfredsställande ordning.

I detta sammanhang vill jag också påpeka att det finns en annan risk. Bl. a. före överbefälhavaren, Stig Synnergren, har sagt att Sverige byter pären mot

äpplen med hjälp av spionorganisationer och säkerhetspolis i andra länder. Att byta päron mot äpplen kan ju innebära vad som helst, men jag tror inte att man skall utesluta att det också kan röra sig om ett utbyte av uppgifter om människor. Detta ingår alltså i det här päron-äpple-bytet. Och detta är också ett argument.

Statsrådet EVA WINTHER:

Herr talman! Jag vill bara säga att vi satsar på utredningscentraler och en förbättring av utbildningen av de poliser som handhar dessa ärenden. På utredningscentralerna har vi civilklädd personal.

Med tanke på att polismän blir så oerhört hårt kritiserade har jag stor förståelse för att många av dem vill att dessa uppgifter skall överflyttas till en annan myndighet.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Om minimotorcyklar

Handelsministern HADAR CARLSON erhöll ordet för att besvara *Inga Lantz* (vpk) den 30 januari anmälda fråga, 1978/79:313, till socialministern, och anförde:

Herr talman! Inga Lantz har frågat socialministern vilka åtgärder han tänker vidta för att stoppa importen, försäljningen och användandet av minimotorcyklar. Frågan har överlämnats till mig.

Efter samråd med kommunikationsministern kan jag meddela följande. Reglerna i vägtrafiklagstiftningen innebär att s. k. minimotorcyklar bara får köras av den som har körkort för motorcykel. Dessutom måste en motorcykel för att få användas ha godkänts vid typ- och registreringsbesiktning. Utanför dessa regler faller bara körning inom inhägnade områden. Inom sådana områden bör man inte med stöd av trafiklagstiftningens regler använda minimotorcyklar.

Om det finns risker för att barn skadas sig eller andra på minimotorcyklar måste andra åtgärder vidtas.

Jag kan nämna att konsumentverket har fått anmälningar mot marknadsföringen av minimotorcyklar. Verket kommer nu att pröva om försäljningsmetoderna är tillfredsställande. Konsumentverkets arbete med denna typ av ärenden bygger till stor del på förhandlingar med företrädare för näringslivet. När det gäller sportartiklar har man tidigare nått uppgörelser om begränsning av försäljning. Som exempel kan nämnas konsumentverkets riktlinjer för rullbräden. I dessa sägs att rullbräde inte är avsett för och inte får säljas till barn under 12 år.

Min slutsats är att vi i första hand bör avvakta konsumentverkets prövning av eventuella behov av sanering när det gäller försäljning av minimotorcyklar. Om de åtgärder som kan vidtas inte visar sig tillräckliga, skall regeringen naturligtvis på nytt pröva frågan.

INGA LANTZ (vpk):

Nr 87

Torsdagen den
15 februari 1979

---

*Om minimotor-
cyklar*

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret, även om jag är besviken över att det är Hadar Cars som svarar. Jag hade ställt frågan till socialministern, eftersom det är en social fråga. Det handlar om barns miljö och barns förhållanden, om barns hälsa och barnolyckor, och jag tänker inte tala handelspolitik eller konsumentpolitik när det gäller att diskutera om det skall vara tillåtet för två-treåringar att använda motorcyklar eller inte.

Herr talman! När jag först fick höra talas om att man kunde köpa motorcyklar till två-treåringar trodde jag inte att det var sant. För mig var själva tanken omöjlig. Därefter har jag fått höra att det varit tillåtet sedan lång tid tillbaka, men frågan aktualiserades vid Älvsjömassan för en tid sedan, där försäljarna påstod att minimotorcykeln var som vilken annan leksak som helst, förvisso litet dyrare – 2 600 kr. – men helt ofarlig.

Visserligen får en två-treåring "bara" köra inom inhägnat område, men risken för att köra omkull eller krocka är lika stor i alla fall. Minimotorcykeln körs med 30 km i timmen, och det är lika fort som man får köra en moped! En krock i en hastighet av 30 km/tim. motsvarar ett fall på 3,5 m. Det kan man jämföra med att falla i gatan från andra våningen – ett fall som kan leda till döden.

Man skall komma ihåg att barn enligt trafikforskare inte är trafikmogna förrän vid tolv års ålder och att 30 km/tim. är en lika hög hastighet som mopeder kan köras i – och där gäller minimiåldern 15 år.

I USA har man ganska mycket barnmotorcyklar, och man har under de senaste åren kunnat konstatera ett markant ökat antal motorcykelolyckor med barn i sex-tioårsåldern.

För mig förefaller det sinnessvagt att tillåta minimotorcyklar för så små barn med tanke på de risker man utsätter barnen för.

I det svar jag har fått anförts att man utan körkort bara får köra inom inhägnat område. Och det skulle vara skäl, påstår Hadar Cars, till att två-treåringar skall köra motorcykel.

Sedan sägs också i svaret att andra åtgärder måste vidtas. Ja, just det! Det är därför jag har ställt frågan till socialministern. Jag tycker att det här är en social fråga och att man måste vidta andra åtgärder. Sedan jämförs den här frågan med skateboardhanteringen, och vi vet vad diskussionerna därvidlag ledde till – nämligen till att det finns en minimal lapp under skateboardbrädorna. Och inte förebygger man barnolycksfall på det viset!

Skall man vänta på konsumentverkets förhandlingar med försäljarna? Det är vad regeringen tänker göra i den här frågan, det kan jag konstatera i svarets näst sista stycke. Jag tycker det är för släpphänt! Det är ett typiskt liberalistiskt sätt att handla. Här gäller faktiskt huruvida man skall tillåta två-treåringar att köra motorcykel. Och jag konstaterar av svaret att regeringen tycker att det är helt riktigt att två-treåringar kör minimotorcykel eller minicross, som det också heter.

Handelsministern HADAR CARS:

Herr talman! Fru Lantz började med att säga att det här är en fråga för socialministern och att hon inte tänkte tala om handeln – varefter hon omedelbart övergick till att angripa försäljningen av minimotorcyklar. Eftersom det är själva försäljningen som utgör bakgrunden tyckte vi inom regeringen att det var lämpligt att handelsministern svarade på frågan.

Det spelar kanske mindre roll, men den riktiga uppgiften beträffande hastigheterna är att cyklarna kan köras med mellan 15 och 23 km/tim. och inte 30 km/tim. som fru Lantz felaktigt angav.

Vidare följer vi naturligtvis i den här frågan liksom i alla andra frågor utvecklingen av skaderiskerna. Vi kan konstatera att i varje fall hittills inga skador kunnat rapporteras från användning av minimotorcyklar. Av det skall man dock inte dra slutsatsen att någon skall behöva skadas innan vi föreslår bestämmelser – vi i regeringen tycker att det vore ett alldeles för slappt sätt att gå till väga – utan vi föreställer oss att man just genom överläggningarna skall kunna få fram regler för försäljningen, som skall syfta till frivillig begränsning av försäljningen, så att inte barn i olämpliga åldrar kan använda sådana här motorcyklar. Självfallet kan man, med den lagstiftning som finns i dag, sälja i stort sett allting till småbarn. Man kan sälja bilar och lastbilar till dem också. Det är inte försäljningen som skall förbjudas utan användningen av dessa motorcyklar som skall regleras.

Jag vill slutligen erinra om att det finns en särskild barnolycksfallsutredning. Jag har en känsla av att fru Lantz känner till den, eftersom hon själv är ledamot av den, och den skall förhoppningsvis inom kort lägga fram förslag om skaderapporteringssystem för barnolycksfall. Vi ser med intresse fram emot resultatet av den utredningen.

INGA LANTZ (vpk):

Herr talman! Jag har den uppfattningen att man för att få stopp på användandet måste förbjuda såväl import som försäljning och användande av minimotorcyklar. Detta är en så allvarlig fråga, innebärande en så betydande risk för små barn, att jag hade hoppats att regeringen skulle haft litet mera av förslag till åtgärder att komma med.

Och hur kommer man till rätta med missförhållandena genom att begränsa försäljningen? Jag tror att man helt måste stoppa den, om det skall bli någon effekt.

Man kan vidare, åtminstone enligt de uppgifter jag har fått, köra sådana här minimotorcyklar med en hastighet av 30 km/tim. Det framgår också av de informationer jag har fått från en motormässa. Men även om det skulle röra sig om bara 15 km/tim. är också det alltför snabbt för en två- eller treåring. Ett barn i den åldern har inte en motorik som klarar detta, och det har inte koncentrationsförmåga och balans för att hantera så tunga fordon som det är fråga om.

Man gör nu stora ansträngningar bl. a. i barnolycksfallsutredningen att påvisa barnolycksfallsrisker, och man pläderar för att föräldrar skall känna till vid vilken ålder barn är trafikmogna, och det sker ju först i tolvårsåldern. Man

försöker också höja åldern för cykeldebuten, eftersom cykelolyckorna är så vanliga och allvarliga företeelser. Att det då tillkommer ytterligare en typ av redskap som både förorsakar olyckstillfällena och lockar till att köra på gångbanor och allmänna vägar är helt oförsvarligt. Därför hade jag trott att regeringen hade tänkt vidta några mer påtagliga åtgärder för att få stopp på minimotorcyklarna, som utsätter barnen för så stora risker.

Dessutom är behovet av minimotorcyklar av denna typ obefintligt. Vad som ligger bakom efterfrågan på dem är mer de vuxnas missriktade ambitioner och den allmänna kommersialisering som vi är utsatta för i vårt samhälle.

Handelsministern HADAR CARL:

Herr talman! Jag är inte riktigt säker på att fru Lantz håller isär begreppen i detta sammanhang. För det första talar hon nu om att man över huvud taget skall förbjuda importen och saluföringen av de motorcyklar det handlar om. Jag vill crinra om att många av dessa motorcyklar inte används av små barn utan av vuxna personer, som tycker att det är skojigt att ha dem som leksaker. Relativt vuxna barn kan säkerligen utan större risk för sin hälsa använda dessa fordon och ha glädje och nytta av dem. Jag ser till skillnad från fru Lantz inte något avgörande skäl att förbjuda människorna att ha roligt, även om det sker med hjälp av sådana här motorcyklar.

För det andra, fru Lantz, är det definitivt förbjudet för både små och stora barn som inte har körkort för motorcykel att använda dessa motorcyklar på körbanor, gångbanor och vägar. Det är bara inom inhägnat område som man inte med trafiklagstiftningens medel kan förbjuda deras användning. Jag säger detta bara som en information till fru Lantz, som tydligen på den punkten hade missförstått det hela.

För det tredje tycker jag att det väsentliga är att man utsätter små barns hälsa för risker, genom minimotorcyklar eller på annat sätt. Det finns alltså möjligheter att komma till rätta med det på de vägar som jag antydde i mitt inledande anförande, nämligen genom att konsumentverket nu på basis av inkomna anmälningar och tillsammans med bl. a. återförsäljare prövar vilka rekommendationer man kan komma fram till när det gäller lämpliga åldersgränser och användning av dessa motorcyklar. Jag tycker att vi skall se vad detta leder till i en framtid innan vi vidtar ytterligare åtgärder. På den punkten vill jag vidhålla vad jag sade redan i mitt första inlägg.

INGA LANTZ (vpk):

Herr talman! Också jag har diskuterat minimotorcykeln utifrån användandet i sammanhang där små barn är med. Med små barn menar jag inte bara två- eller treåringar utan också tio-tolvåringar. Utredning efter utredning har ju konstaterat att barn inte är cykelmogna förrän de är tolv år. Hur kan man då vara så släpphänt från regeringens sida? Man säger egentligen ingenting i denna fråga. Man skall låta konsumentverket pröva frågan, men anger inga riktlinjer för vad som skall komma ut av den prövningen. Regeringen är inte beredd att förbjuda två-treåringar att använda den här

Torsdagen den
15 februari 1979

---

*Om minimotor-
cyklar*

motorcykeln. Jag tycker det är ett stort ansvar regeringen tar på sig. Eftersom föräldrar inte är omdömesgilla i denna fråga, tycker jag det är regeringen som får ta ansvaret. Därför hade jag trott att regeringen skulle göra något mer än att bara säga att det här skall vi låta pröva hos konsumentverket.

Det handlar inte om att förbjuda människor att ha roligt. Tidigare har det deklarerats – av den förutvarande socialministern – att skateboard och barbiedockor är bra leksaker för barn. Det är som sagt inte fråga om att förbjuda människor att ha roligt, men det är fråga om att hindra barn från att skada sig, och det hade jag väntat att regeringen skulle ta litet allvarligare på. Men det gör den inte.

Handelsministern HADAR CARS:

I sitt senaste inlägg tog fru Lantz, om jag fattade henne rätt, tillbaka vad hon sade i sitt föregående inlägg, nämligen att man borde totalt förbjuda importen och försäljningen av sådana här motorcyklar. Fru Lantz senaste inlägg innebar alltså en begränsning till det som frågan ursprungligen avsåg, nämligen små barns användande av sådana här minimotorcyklar.

Om min tolkning är riktig, att fru Lantz har tagit tillbaka sitt krav i det tidigare inlägget om totalt förbud mot försäljning av de här grejorna, vill jag lyckönska henne till hennes snabba tillnyktrande på denna punkt. Det är alltid roligt när folk snabbt kan komma fram till klokare slutsatser.

INGA LANTZ (vpk):

Herr talman! Nykter och klok har jag varit under hela den här debatten.

Den fråga jag ställt gällde förbud för treåringar att köra motorcykel. Det är den begränsning jag har gjort. Sedan har jag också fört in tolvårsgränsen i debatten, eftersom det är den vedertagna gränsen för när barn över huvud taget skall anses mogna att köra cykel i trafik. Därmed är inte sagt att de är mogna att köra motorcykel vid den åldern.

De skador som uppstår, antingen man är inom inhägnat område eller inte, är allvarliga och kan leda till döden, vilket man påpekar från S:t Görans sjukhus i Stockholm, där man har tittat på denna fråga.

Jag är fortfarande väldigt besviken över att regeringen tar så lätt på denna fråga. Jag hade hoppats att man skulle vara mer seriös.

Handelsministern HADAR CARS:

Herr talman! Jag skall inte förlänga debatten. Jag vill bara säga att med trafikmogen menas, såvitt jag förstår, att man kan släppa ut ett barn i trafiken. Men det är ju inte detta det handlar om, utan det handlar om deras möjligheter att använda de här fordonen utanför trafiken, där man inte längre ställer de krav på dem som man ställer på ett barn som skall anses vara trafikmoget.

Men vi är ju i huvudsak överens, fru Lantz och jag, om att det kan vara olämpligt att mycket små barn över huvud taget på någon plats använder sådana här motorcyklar. Om det är det fru Lantz vill komma fram till, så har vi

i stort sett ändå hamnat på samma ståndpunkt, fast möjligheterna att nå fram till det avsedda målet, nämligen att småbarn inte skall använda sådana här fordon, av oss bedöms litet olika. Vi kan också se positivt på att våra åsikter är samstämmiga i en sådan här fråga.

INGA LANTZ (vpk):

Herr talman! Det verkar som om Hadar Cars också kommit till viss klarhet nu. Han säger att vi är överens om att det inte är lämpligt att två-treåringar kör motorcykel. Det var skönt att höra att man åtminstone tycker det från den liberala regeringens sida.

Men varför kan man då inte deklarerat att man tänker förbjuda att små barn använder minimotorcyklar? Det säger man inte, utan man hänvisar fortfarande till att frågan skall prövas av konsumentverket. Vi skall vänta på de skador som uppstår, och ännu har det inte kommit in rapporter om några skador.

Jag tycker detta är en politik, där man greppar frågan i efterhand i stället för att göra något innan man får allvarliga skador på två-treåringar – av en leksak som är helt onödig.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 4 Om import eller inhemsk produktion av gummistövlar

Handelsministern HADAR CARS erhöll ordet för att besvara *Hans Petterssons* i Helsingborg (s) den 1 februari anmälda fråga, 1978/79:327, och anförde:

Herr talman! Hans Pettersson i Helsingborg har frågat mig om jag anser att en ansökan av civilförsvaret om importlicens för 60 000 par gummistövlar skall beviljas.

Den upphandling som Hans Pettersson hänvisar till torde vara en upphandling som civilförvarsstyrelsen avser göra av 26 300 par gummistövlar.

Kommerskollegium har för ca 14 dagar sedan avslagit civilförvarsstyrelsens ansökan om importlicens för nämnda upphandling.

Jag har inhämtat att civilförvarsstyrelsen inte kommer att överklaga kommerskollegiums beslut hos regeringen.

HANS PETTERSSON i Helsingborg (s):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret.

Det var ett positivt svar på min fråga i detta speciella fall, som kom upp i pressen ganska hastigt och som jag genast tog upp här. Jag hade då ingen möjlighet att kontrollera uppgiften, vilket bekymrade mig. Förhandlingar pågick mellan Tre Torn och civilförsvaret, men jag är litet osäker på om den tid som anges är riktig. Det är inte 14 dagar sedan jag lämnade in frågan – och det kanske därför var bara en viss skillnad i tid – men om det är 26 300 par

gummistövlar som åsyftas, är ju detta ett svar som jobbarna på Tre Torn blir tacksamma för.

Den fråga jag framställde var naturligtvis knuten till detta speciella fall. Jag skulle ju här kunna ta upp ett principiellt resonemang med statsrådet om vad han egentligen anser om de statliga verkens upphandlingar – jag skall dock inte göra det i dag, men jag kanske kan göra det en annan gång – eftersom jag tycker att detta är en mycket intressant fråga.

Med den i hela världen ökande protektionismen har vi anledning att hålla ögonen på våra upphandlingar inom de statliga verken – det skulle kanske inte skada.

Handelsministern HADAR CARS:

Herr talman! Det var roligt, Hans Pettersson, att höra att vi är överens i den här frågan. I andra frågor, där vi inte är överens, får vi säkert många tillfällen att debattera.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 5 Om klassning av Blocadren som fritt läkemedel

Statsrådet HEDDA LINDAHL erhöll ordet för att besvara *Gillis Augustssons* (s) den 8 februari anmälda fråga, 1978/79:331, till socialministern, och anförde:

Herr talman! Gillis Augustsson har frågat socialministern när den nya medicinen Blocadren kan gå in under rubriken fria läkemedel.

Frågan har överlämnats till mig för att jag skall besvara den.

Blocadren är ett läkemedel som har börjat användas för att i vissa fall sänka ögontrycket vid grön starr (glaucom). Detta preparat registrerades som läkemedel av socialstyrelsen så sent som den 15 december 1978.

Förteckningen över kostnadsfria läkemedel fastställs av regeringen efter förslag av socialstyrelsen. Förteckningen brukar revideras en gång om året.

Socialstyrelsen avvaktar i regel en viss tid – ca ett år – innan styrelsen förordar att ett nytt preparat skall föras upp på förteckningen. Skälet är att styrelsen först vill få erfarenheter av en bred klinisk användning av läkemedlet beträffande såväl dess terapeutiska effekt som dess eventuella biverkningar. Ännu är erfarenheterna av en längre tids användning av detta läkemedel begränsade.

Om Blocadren visar sig ha en klart positiv effekt vid behandling av vissa fall av grön starr kan det bli aktuellt att föra upp detta läkemedel på förteckningen över kostnadsfria läkemedel.

GILLIS AUGUSTSSON (s):

Herr talman! Till att börja med får jag tacka statsrådet för svaret.

Det är faktiskt en ganska stor grupp människor som berörs av den här

frågan – det beräknas att drygt 2 % av dem som är över 45 år har högt tryck i ögonen och är utsatta för glaucom eller, som det också benämns, grön starr. Sjukdomen, som oftast kommer omärkligt, är – såsom jag framhållit i min fråga förut – så smygande att jag skulle vilja säga att vi borde ha en kontinuerlig ögonkontroll av alla människor över 45 år.

Men det är inte detta som min fråga gäller i dag, utan den gäller registreringen av det nya läkemedlet Blocadren samt huruvida och i så fall när det skall gå in under s. k. fria läkemedel.

Statsrådet säger att socialstyrelsen i regel avvaktar en viss tid – ca ett år. Jag tycker för min del att det är en ganska lång tid som kan bli kännbar för den som skall betala läkemedlet. Jag förstår inte riktigt varför det skall behöva ta så lång tid. Om Blocadren i längden visar sig mindre bra fortsätter inte läkarna att ordinera läkemedlet i fråga, och då är det inget problem längre. Då faller hela frågan. Men så länge det används och ersätter ett kostnadsfritt läkemedel bör det kunna gå in under denna rubrik, och det bör ske betydligt tidigare än efter ett helt år. Det är fullt logiskt efter vad jag kan förstå.

*Om klassning av
Blocadren som
fritt läkemedel*

Statsrådet HEDDA LINDAHL:

Herr talman! Jag har förståelse för att Gillis Augustsson och många patienter anser att Blocadren så snart som möjligt bör föras upp på förteckningen över kostnadsfria läkemedel. Men vi bör samtidigt komma ihåg att användningen av Blocadren innebär en ny behandlingsprincip. Den aktiva substansen i detta läkemedel består av en icke selektiv betablockerare, och läkemedlet används endast i vissa fall av grön starr. Det är därför, enligt min mening, lämpligt att vi avvaktar erfarenheterna av en bred användning av detta läkemedel innan vi tar ställning till frågan om Blocadren skall vara kostnadsfritt eller ej.

Jag kan också nämna att detta preparat nyligen diskuterades vid ett möte med ett hundratal ögonläkare. Därvid underströks att det behövs mera kunskap om medlet och dess verkningar i olika avseenden. Vi bör därför avvakta socialstyrelsens närmare utvärdering av detta läkemedel.

GILLIS AUGUSTSSON (s):

Herr talman! Jag vill bara kort konstatera att det inte är något nytt läkemedel i och för sig. Det har provats i andra länder, bl. a. i Amerika under två år, och visat sig motsvara vad vi i det här fallet hoppats på. Om det provats i Amerika under två år borde vi inte behöva ta ett år på oss här i Sverige för att komma underfund med att det är bra i just det här avseendet. Jag förstår inte riktigt – det måste jag erkänna – motiveringen för att vi skall vänta ett helt år.

Överläggningen var härmed slutad.

*Om inrättande i
Skellefteå av en
träteknisk forsk-
nings- och utveck-
lingsenhet***§ 6 Om inrättande i Skellefteå av en träteknisk forsknings- och utvecklingsenhet**

Industriministern ERIK HUSS erhöll ordet för att besvara *Georg Anderssons* (s) den 31 januari anmälda fråga, 1978/79:320, och anförde:

Herr talman! Georg Andersson har frågat mig om regeringen avser att inom kort besluta inrätta en träteknisk forsknings- och utvecklingsenhet (FoU-enhet) i Skellefteå.

Utredningen med uppdrag att utreda frågan om lokalisering av ny verksamhet till Västerbottens län har i sitt andra delbetänkande föreslagit bl. a. att en träteknisk FoU-enhet skall inrättas i Skellefteå. Förslaget har remissbehandlats. Remisstiden gick ut den 1 februari 1979. Jag har noterat att den övervägande delen av remissinstanserna tillstyrker förslaget. *Beredningen inom regeringskansliet av frågan har dock nyligen påbörjats. Jag kan därför inte nu redovisa hur regeringen kommer att besluta i ärendet.*

GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag har fått ett kort svar på min fråga. Det fanns tyvärr inte några nyheter i svaret, och det var inte särskilt upplysande. Skälet härtill anges ju: det är kort tid sedan remisstiden utgick. Att jag ändå ställt frågan redan nu skall jag ge en kort bakgrund till.

Regionstyrelsen för Umeå högskoleregion har i sin anslagsframställning för budgetåret 1979/80 lagt fram ett förslag om en tvåårig träteknisk utbildning i Skellefteå. I budgetpropositionen anför utbildningsministern att möjligheterna att starta en träteknisk gren inom maskintekniklinjen i Luleå bör prövas. Detta, säger utbildningsministern, bör inte utgöra något hinder för att ge delar av den trätekniska utbildningen som decentraliserad utbildning. Därmed skulle såväl riksdagens tidigare uttalande som regionstyrelsens önskemål om en tvåårig träteknisk utbildning i Skellefteå kunna tillgodoses.

I regionstyrelsens planeringsarbete kom man fram till att en träteknisk forsknings- och utvecklingsenhet borde tillskapas i Skellefteå för att tillförsäkra utbildningen en kvalitativt god miljö. Vi uppvaktade därför dåvarande industriministern i februari i fjol i den här frågan.

Genom en lokalisering av en träteknisk utvecklingsenhet till Skellefteå skulle ekonomiska vinster kunna göras av samordning med den planerade högre trätekniska utbildningen och YTH-utbildningens träindustrilinjé. Det är ju känt att träbranschens behov av utökade forsknings- och utvecklingsresurser är stora. Den svenska FoU-verksamheten inom träområdet är f. n. mycket liten vid en internationell jämförelse. Träbranschen har den näst lägsta FoU-insatsen av alla industribranscher i landet, trots att enbart trävaruindustrin ger lika stort nettobidrag till Sveriges utrikeshandel som järnmalmén och bilindustrin tillsammans.

Vi har tyckt att det vore naturligt att bygga upp denna trätekniska forsknings- och utvecklingsenhet i Skellefteå. Jag menar att det är angeläget att regeringen snabbt tar ställning i den här frågan. Det behövs, därför att

planeringen av utbildningen kräver att man vet hur det blir med den här utvecklingsenheten. Frågan har förhållats ett år, och en ytterligare förhållning skulle allvarligt försvåra möjligheten att förlägga någon utbildning till Skellefteå.

Industriministern ERIK HUSS:

Herr talman! Vi talar här om två saker, som – såsom Georg Andersson antydde – har en klar beröring med varandra. Frågan gäller å ena sidan FoU-insatser för träförädlingsindustrin, förlagda förslagsvis till Skellefteå, och å andra sidan en yrkesteknisk träutbildningslinje, som ju kommer till stånd i Skellefteå genom anslaget i årets budgetproposition till högskolan i Luleå. Högskolan i Luleå skall administrativt leda uppbyggandet av enheten i Skellefteå och vara så att säga moderorgan för den. Detta är redan beslutat.

Vad vi just nu diskuterar är det andra ledet, forsknings- och utbildningsinsatser. När det gäller den saken föreligger ett förslag i ett utredningsbetänkande av Rune Ångström om lokaliseringsinsatser i Västerbotten. Utredningen tillsattes av budgetdepartementet, som just nu fått in remissvaren. I själva verket har ännu inte alla remissvar hunnit komma in, men man håller på att bereda denna ingrediens i utredningen, forsknings- och utbildningsinsatser, tillsammans med industridepartementet. Vi kommer snart att vara i den situationen att vi kan ta ställning, men vi är det inte just nu.

Jag vill bara betyga att jag är helt ense med frågeställaren om önskvärdheten av mer FoU-insatser för träindustrin. Jag hoppas att den fråga vi nu diskuterar håller på att avancera. Klockan är fem i tolv men inte tolv för att ta ställning till en sak som just nu ligger under beredning.

GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Det är riktigt, som industriministern säger, att vi talar om två saker. Men de har ett intimt samband med varandra. En utbildning på träområdet i Skellefteå förutsätter att en träteknisk forsknings- och utvecklingsenhet kommer till stånd. Det är därför jag ställer frågan nu – planeringen av utbildningen pågår.

Sedan måste jag tyvärr konstatera att industriministern inte är rätt underrättad när det gäller planeringsläget för träutbildningen. Det har inte fattats något beslut om träutbildning i Skellefteå. Budgetpropositionen anger mycket tydligt att denna utbildning bör knytas till högskolan i Luleå och dess maskintekniska gren. Ingenting hindrar, säger man försiktigtvis, att delar av utbildningen decentraliseras till Skellefteå. Men för att stärka motiven för att decentralisera delar av utbildningen från högskoleorten Luleå till Skellefteå måste de knytas till denna utvecklingsenhet. Det är mycket troligt att utbildningen nu börjar i Luleå. Men skall det bli någonting av en decentralisering till Skellefteå måste utvecklingsenheten komma till stånd.

Regeringen har med sin budgetproposition fört utbildningen från Skellefteå, där vi planerade den, till i huvudsak Luleå. Det är i dagens läge tyvärr bara att konstatera.

Nr 87

Torsdagen den
15 februari 1979

---

*Om inrättande i
Skellefteå av en
träteknisk forsknings-
och utvecklingsenhet*

---

*Om förstatligande
av Luxor Industri
AB*

Sedan säger industriministern att han är ense med frågeställaren om behovet av en utvecklingsenhet på träområdet. Jag vill fråga: Gäller enigheten också förläggningen till Skellefteå?

Industriministern ERIK HUSS:

Herr talman! Jag har nyss sagt att den saken är under beredning. Det är inte brukligt att medan man studerar remissvaren, och innan man ens sett alla remissvaren, ge besked om vilken slutsats man skall dra. Remissförfarandet blir rätt meningslöst om man gör så.

Jag vill däremot konstatera att årets budgetproposition öppnar möjligheten att till Skellefteå förlägga en träteknisk utbildningslinje, låt vara att utbildningen skall bedrivas i regi av tekniska högskolan i Luleå. Sedan är det riktigt att det andra ledet, nämligen en FoU-enhet vid Skellefteå som vi nu diskuterar, ännu inte är klart.

GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag har respekt för behovet att få tid att pröva remissvaren. Nu säger industriministern i svaret att remissvaren över lag är positiva. Det som återstår är då en markering av den politiska viljan. Det är industriministern som måste göra den.

Den här frågan har stötts och blötts mycket, och många politiker har lovat mycket när det gäller träutbildning och träforskning i Skellefteå. Nu gäller det att förverkliga löftena. Då får man från politiskt ledande håll inte börja mumla. Då måste man vara fast i tonen, ända tills det hela har förverkligats.

Propositionen öppnar möjligheter att lägga vissa delar av utbildningen i Skellefteå – det är riktigt. Men jag vill upprepa att skall det bli någonting reellt av dessa öppnade möjligheter måste industriministern bidra med forsknings- och utvecklingsenheten.

Industriministern ERIK HUSS:

Herr talman! Den markering av en politisk vilja som frågeställaren efterlyser kommer när beredningen är färdig.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 7 Om förstatligande av Luxor Industri AB

Industriministern ERIK HUSS erhöll ordet för att besvara *Nils Berndtsons* (vpk) den 8 februari anmälda fråga, 1978/79:336, och anförde:

Herr talman! Nils Berndtson har frågat mig om regeringen är beredd att vidta åtgärder för att förstatliga Luxor i syfte att garantera upprätthållen sysselsättning och ge företagets produktion en socialt och kulturellt godtagbar inriktning.

Företaget, som sysselsätter över 2 000 personer, har sedan Nils Berndtson

ställde sin fråga beslutat att inställa sina betalningar.

Sveriges Investeringsbank har förklarat sig beredd att under vissa villkor överta aktierna i bolaget. Regeringen har också förklarat sig beredd att vidta åtgärder för att säkerställa en fortsatt verksamhet inom företaget.

Ett skäl till regeringens ställningstagande är att den vill försöka bevara de värdefulla resurser i fråga om personal, produktionsapparat, produkter och marknadsställning som företaget besitter. Önskan att upprätthålla sysselsättningen är också ett motiv. Några sysselsättningsgarantier kan regeringen dock inte utfärda.

I vad gäller frågan om att regeringen skall ge företagets produktion en socialt och kulturellt godtagbar inriktning skall jag inte här diskutera vad som är kulturellt godtagbart. Men om företaget över huvud taget skall kunna komma över sina problem och fortleva måste enligt min uppfattning verksamheten koncentreras på det som marknaden vill ha och det som företaget verkligen är bra på att tillverka.

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Utvecklingen i Motala i fråga om sysselsättningen ger en skrämmande bild av privatkapitalets framfart. Man har spelat med tusentals anställdas trygghet över deras huvuden. Först gällde det Motala Verkstad, där Johnsonkoncernen undan för undan stympade företaget. Endast omkring 200 anställda blir kvar i företaget, som tidigare hade över 2 000 anställda och utgjorde ryggraden i kommunens industrisysselsättning.

Nu senast har Luxor stått i centrum för uppmärksamheten. Omkring 2 000 jobb var i akut fara. Internationella felspekulationer och investeringar bl. a. i Singapore har bildat bakgrund.

Med hänvisning härtill har jag ställt frågan till industriministern om regeringen är beredd att vidta åtgärder för att förstatliga Luxor i syfte att bl. a. garantera sysselsättningen. Sedan frågan ställdes har staten gått in för att avvärja den omedelbara kraschen, men faran är därför inte avvärjd.

Samtidigt som jag tackar industriminister Huss för svaret vill jag ställa några följdfrågor, som det är angeläget att få besvarade.

Är regeringens avsikt endast att sätta in statliga pengar för att rekonstruera företaget och göra det attraktivt för nya spekulanter? Man kan dra den slutsatsen, eftersom industriministern faktiskt förbigår frågan om förstatligande av Luxor och statlig drift.

Kan industriministern bekräfta eller dementera att de farhågor som de anställda hyser att personal kan komma att offras i en sådan rekonstruktion är motiverade? Det finns anledning att ställa den följdfrågan, när industriministern i sitt svar säger: "Några sysselsättningsgarantier kan regeringen dock inte utfärda." Det är illavarslande.

Det råder, herr talman, stor oro i Motala i dag, oro för att jobben försvinner och oro för framtiden. Vad vill industriministern säga till dessa oroliga människor? De vill nog gärna veta vad regeringen kommer att göra för att trygga deras jobb.

Industriministern ERIK HUSS:

Herr talman! Svaren på frågorna är redan givna, dels av den faktiska händelseutvecklingen, dels av det som sades i mitt svar. Regeringen har i en plötsligt uppkommen akut situation gripit in, jag vågar säga snabbt och med kraft, för att förhindra att företaget och dess anställda råkade ut för omedelbara svårigheter. Det gällde att handla snabbt, bl. a. för att återförsäljarnät och kundkrets inte skulle lämna företaget.

Det var den första och viktigaste uppgiften. Den är inte slutförd. Det är många problem att lösa för att klara den omedelbara situationen. Det är den vi sysslar med.

Vad som på lång sikt ägarmässigt skall hända och i vilken utsträckning det går att fullfölja all den produktion som företaget sysslar med är det för tidigt att yttra sig om. Vi har inte tillräckligt underlag för det. Det väsentliga är att man har hindrat en hotande kollaps för företaget.

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Jag tror inte att man kan komma bort från de framtida problemen med att hänvisa till vad regeringen gjorde i det läge när konkursen stod för dörren. Jag menar att regeringens ansvar måste sträcka sig längre, och jag tycker att regeringen är skyldig att svara på frågan: Vad kommer att hända sedan?

Även om inte hela härvan har kunnat nystas upp, så kan väl inte regeringen gömma sig bakom detta. Den måste väl ändå ha någon uppfattning om vilka garantier som bör kunna ges i fråga om sysselsättningen. Man värjer sig tydligen inför kravet på förstatligande. Varför vill man bara gå in med pengar för att snygga upp, så att andra spekulanter kan bli intresserade? Jag tror inte att den attityden håller inför de anställda vid Luxor och inte heller inför Motala kommun. Jag tror att det krävs betydligt klarare besked.

Det oroar säkert också att mäktiga kapitalintressen lurar i vassen. Vissa företrädare för dem har visserligen uttalat att de inte har intresse för Luxor, men de kan säkert tänka sig att köpa företaget, kanske för en krona, när staten har städat upp efter den förra ledningen. Det brukar ju gå så.

Jag anser alltså att kravet på att Luxor skall förbli i statlig ägo kvarstår. Detta är motiverat både med tanke på de anställdas trygghet och att produktionen måste få en socialt och kulturellt godtagbar inriktning.

Industriministern ERIK HUSS:

Herr talman! Företaget drivs i dag av Sveriges Investeringsbank, som är en statlig institution. I den meningen är företaget förstatligat.

Skillnaden i våra betraktelsesätt är väl den att Nils Berndtson har ett ideologiskt grepp på denna fråga, medan jag har ett praktiskt grepp. Från departementets sida är vi inriktade på att nu först klara den omedelbara situation som föreligger.

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Även för en folkpartiregering, som kanske har en annan syn på statlig verksamhet än vad jag har, borde det väl ändå vara rimligare att förstatliga företaget, trygga anställningen och påverka produktionens inriktning så som jag har pekat på i frågan än att använda statliga pengar för att underlätta för privata spekulanter i framtiden.

Att staten nu, på det sätt som man tycks kunna befara, endast skall gå in och sanera företaget – och det kommer kanske att ske genom avskedanden – och sedan sälja det mera lönsamma företaget till spekulanter, kan väl inte vara särskilt förnuftigt ens från liberala utgångspunkter. Jag tycker nog t. o. m. att det rimmar illa med den bekanta valpropagandan om att i folkpartiets Sverige skulle inte storföretagen växa ihop med staten.

Jag har alltså inte kritiserat att staten har gripit in, utan vad jag har kritiserat är den bristande konsekvensen. Jag menar att staten bör ta över Luxor, driva en samhällsnyttig produktion och trygga sysselsättningen – och inte använda statliga medel för att medverka till avskedanden och fortsatt spekulation med de anställdas trygghet.

Industriministern ERIK HUSS:

Herr talman! För Nils Berndtson är det tydligen ytterst väsentligt att den produktion som kan bedrivas vid Luxor skall ha en viss kulturell inriktning. För mig är det väsentligt – säkert också för de anställda – att man kan producera varor som någon köper och därmed trygga företagets fortvaro.

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Spekulation har man haft nog av vid Luxor i Motala, och det är väl det som förorsakat den otrygghet man känner. Min mening är att staten efter ett övertagande skulle kunna använda resurserna till att åstadkomma en produktion som fyller ett viktigt samhälleligt behov.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 8 Om övning av räddningstjänsten i Kalmar län

Kommunministern BERTIL HANSSON erhöll ordet för att besvara Arne Anderssons i Gamleby (s) den 8 februari anmälda fråga, 1978/79:333, och anförde:

Herr talman! Arne Andersson i Gamleby har frågat mig när ett ställningstagande kan väntas till en framställning från länsstyrelsen i Kalmar län om medel för att genomföra en räddningstjänstövning.

Som svar på frågan vill jag meddela att regeringen i dag har anvisat medel för övningen.

Torsdagen den
15 februari 1979

*Om ersättningen
för sjukresor med
egen bil*

ARNE ANDERSSON i Gamleby (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunministern för svaret.

Egentligen skulle frågor av detta slag inte behöva förekomma i kammaren. Men länsstyrelsen i Kalmar län gjorde en framställning i september förra året, och sedan dess har man inte kunnat få några besked i ärendet. Nu har kommunministern svarat på min fråga och i svaret angett att medel i dag anvisats på grund av den gjorda framställningen ifrån länsstyrelsen i Kalmar län.

I och med detta finns inget att tillägga från min sida. Jag ber än en gång att få tacka för det positiva svaret.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 9 Om ersättningen för sjukresor med egen bil

Socialministern GABRIEL ROMANUS erhöll ordet för att besvara *Gillis Augustssons* (s) den 8 februari anmälda fråga, 1978/79:330. och anförde:

Herr talman! Gillis Augustsson har frågat om man kan räkna med initiativ från min sida om uppräknig av ersättningsbeloppet vid sjukresor med egen bil och, i så fall, när detta kan beräknas ske.

Riksdagen behandlade år 1975, i anledning av motioner, frågan om ersättningsnivån vid sjukresor med egen bil. Socialförsäkringsutskottet anförde i sitt av riksdagen godtagna betänkande nr 16 bl. a.: "Med hänsyn till att det vid sjukresor är fråga om enstaka resor, där det inte finns anledning att i samma utsträckning som vid mera regelbundna resor räkna med de fasta bilkostnaderna, finner utskottet den numera gällande ersättningen för sjukresor med privatbil väl avvägd."

Det finns enligt min mening ingen anledning att ändra på denna av riksdagen godtagna principiella riktlinje. Ersättningsbeloppet har emellertid legat oförändrat sedan år 1975. Jag anser därför att frågan om beloppets storlek bör ses över. En sådan översyn kommer att ske inom socialdepartementet under våren 1979 i anslutning till vissa andra ändringar i sjukreseförordningen.

GILLIS AUGUSTSSON (s):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret på min fråga.

Eftersom ersättningen för resa med egen bil har varit oförändrad så länge, har allt fler börjat att fråga varför ingen ändring sker. Därför kommer också en översyn att ske, enligt vad som socialministern nu har meddelat, och detta är bra.

Hur man än räknar är det ofrånkomligt att det har skett en väsentlig fördyring av bilkostnaderna sedan 1975. Vi vet att många människor tvingas till täta sjukbesök, och när karensbeloppet har tagits bort är återstoden i många fall helt otillräcklig.

Här talas om relationerna mellan fasta och rörliga kostnader. Frågan är om dessa relationer är riktiga. Jag hoppas att när översynen skall ske i vår hänsyn kommer att tas till dessa synpunkter.

Överläggningen var härmed slutad.

Anmälan av interpellation

§ 10 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1978/79:2186 till justitieutskottet

1978/79:2187 och 2188 till näringsutskottet

1978/79:2189–2191 till justitieutskottet

§ 11 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1978/79:146

§ 12 Anmäldes och bordlades

Motioner

1978/79:2192 av *Karl-Erik Häll m. fl.*

1978/79:2193 av *Karl-Anders Petersson m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:87 om finansiellt stöd till Luossavaara-Kiirunavaara AB

§ 13 Anmälan av interpellation

Anmäldes och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 14 februari

1978/79:147 av *Per Gahrton* (fp) till industriministern om Beijerinvests köp av Kockumsaktier:

Beijerinvest AB har sedan den 4 december köpt 200 000 Kockumsaktier. Beijerinvests chef, Anders Wall, ledde Kockums förhandlingsdelegation när avtalet med staten arbetades fram. DN:s börskommentator, Lars Ramklint, kommenterar den 11 februari syrligt: "Anders Wall får förmodas veta vad han gör då han betalar högre pris för aktien än vad som motsvarar den synliga substansen i bolaget." Poängen med Beijerinvests köp av Kockumsaktier är uppenbarligen att kunna utnyttja Kockums förlustavdrag. För att det skall bli möjligt måste dock Kockums vidgas. Enligt uttalanden av Anders Wall i olika tidningar (Sydsvenska Dagbladet Snällposten den 11 februari och Expressen den 13 februari) syftar han också till att skapa ett "industrikonglomerat i Skåne", bestående av bl. a. Sonessons, Persöner, SvedaKemi AB, AB Ramlösa Hälsobrunn och Prime Food. De 6 000 anställda i de aktuella företagen har enligt uppgift hittills uteslutande fått information via mass-

*Meddelande om
frågor*

media. Från de företags sida som utpekats som nya byggstenar i det s. k. Anders Wall-imperiet (citat efter förre fp-ledaren Per Ahlmark) har under hand uttryckts oro över vad som håller på att ske. Man undrar om "okynnesköp" av företag verkligen är förenliga med liberal antimonopolistisk ideologi. Man frågar sig vilka rationaliserings- eller effektivitetsfördelar som kan vinnas genom samordning i ett "konglomerat" av företag med helt väsensskild produktion? Man undrar också om staten i samband med Kockumsförhandlingarna insåg vad som kunde komma att ske och aktivt medverkade till att skapa grundvalarna för det nya skånska industrikonglomeratet.

Konkurrensutredningen lade i följd fram förslag till en konkurrensbegränsningslag, som bl. a. öppnar möjligheter för regeringen att ingripa mot företagsförvärv. Inom bostadssektorn har tidigare en särskild lagstiftning angående kontroll av fastighetsförvärv tvingats fram i huvudsak av en enda fastighetsspekulants agerande (Lex Backström). Nu frågar sig allt fler om det inte är hög tid att utarbeta en "Lex Wall" för att kunna ingripa mot företagsuppköp som saknar produktionsmässiga motiv och huvudsakligen är ett led i en viss finansmans eller finansgrupps spekulativa konglomeratbygge.

Mot den bakgrunden vill jag ställa följande frågor till industriministern:

1. Var man från regeringens sida vid Kockumsförhandlingarna medveten om att Kockums förlustavdrag skulle kunna komma att utnyttjas på så sätt som nu uppenbarligen är Beijerinvests avsikt? Anser man att ett sådant agerande skulle vara i enlighet med Kockumsavtalets anda?
2. Vilken principiell uppfattning har industriministern om den typ av konglomeratbygge och företagsköp som Anders Wall ägnar sig åt?
3. Vilka effekter anser industriministern att det planerade skånska industrikonglomeratet i Skåne skulle kunna få för det skånska näringslivet i allmänhet och sysselsättningen i Sydvästskåne i synnerhet?
4. Har regeringen för avsikt att vidta åtgärder för att motverka okynnesköp av företag, t. ex. i samband med den aviserade propositionen om ny konkurrensbegränsningslag?

§ 14 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 14 februari

1978/79:349 av *Wiggo Komstedt* (m) till försvarsministern om bärgningen av utländskt fartyg inom militärt skyddsområde:

Nyårsnatten 1978 drabbades södra Sverige av ett oväder med kraftigt snöfall och hård vind. De svårigheter som bl. a. drabbade sjöfarten fick till följd att två ryska fartyg gick på grund vid Kivik. Kuststräckan vid

grundstötningsplatsen är militärt skyddsområde. Mot denna bakgrund är det ganska förvånande att Sverige har accepterat att Sovjetunionen självt helt tagit hand om bärgningen. Det ena fartyget är nu bärgat, medan man fortfarande efter sju veckor håller på med bärgning av det andra fartyget. En hel flotta av ryska bärgnings- och bogserfartyg ligger alltså fortfarande kvar vid detta från militär synpunkt känsliga område.

Mina frågor till försvarsministern är därför:

1. Är det lämpligt att främmande makt själv får handha bärgning av fartyg i ett militärt skyddsområde?
2. Anser försvarsministern att detta kan pågå under obegränsad tid?

1978/79:350 av *Lennart Nilsson* (s) till industriministern om sysselsättningen vid Berol Kemi AB i Mölndal:

I samband med finansieringen av oxo-projektet inom Berol Kemi AB 1977 uttalades från regeringshåll betydelsen av satsningen, inte minst med tanke på sysselsättningen vid bl. a. anläggningen i Mölndal (SOAB). F. n. planerar det statsägda Berol Kemis ledning en försäljning av Mölndalsfabriken, vilken kan leda till att samtliga anställda blir avskedade.

Med anledning av det anförda vill jag till statsrådet ställa följande fråga:

Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta i syfte att trygga sysselsättningen för de anställda vid SOAB i Mölndal?

1978/79:351 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till handelsministern om Sveriges medlemskap i Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB):

Sveriges inträde i IDB var framför allt en eftergift till svenska storindustriförtroendet och politiska högerkrafter med moderaterna i spetsen. Det maskerades med att Sverige kunde påverka bankens långivning i progressiv riktning och att de berörda sydamerikanska staternas folk skulle bli hjälpta genom bankens låneverksamhet.

Sedan dess har Sverige ställt sig bakom två lån till militärdiktaturens Argentina. Det förefaller inte att vara någon progressiv handling, om vi skall lägga någon som helst mening i begreppet. Inte heller torde dessa pengar komma den förtryckta argentinska arbetarklassen till hjälp.

Jag vill därför fråga handelsministern:

Anser handelsministern att medlemskapet i IDB medför de positiva effekter som det talades om vid Sveriges inträde, när lån som de här nämnda inte kan stoppas eller påverkas av oss?

1978/79:352 av *Nils Berndtson* (vpk) till budget- och ekonomiministern om beskattning av vissa tjänsteresor:

En delegation bestående av representanter för Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet har besökt en internationell kommunkonferens i Manila. Konferensen pågick i 5 dagar. Enligt uppgift använde delegationen 17 dagar för resan inkl. konferensdagarna, och kostnaden uppgick till 10 000 kr.

per deltagare. Likaså enligt uppgifter som har förekommit i massmedia skulle det ha varit möjligt att genomföra resa och konferens inom loppet av 7 dagar och till en kostnad som uppgått till knappt hälften av vad som nu spenderades. Man kan således förmoda att en del av resan kan betraktas som av uppdragsgivaren betald semester.

Det inträffade väcker en principiellt viktig frågeställning om hur man i skattehänseende bör behandla liknande fall. Jag vill därför fråga budget- och ekonomiministern:

Anser statsrådet att rescutgifter som utbetalats i samband med uppdrag, men som väsentligen överstiger den kostnad som skulle ha varit nödvändig för uppdraget, skall betraktas som skattepliktig inkomst?

1978/79:353 av *Jörn Svensson* (vpk) till industriministern om Beijerinvest AB:s inflytande på det skånska näringslivet:

Mot bakgrund av vad som framkommit i samband med uppköp av vissa aktieposter i varvsföretaget Kockums i Malmö får jag ställa följande fråga till industriministern:

Hur ställer sig regeringen till finanskungen Walls uppbyggnad av ett finansimperium i det skånska näringslivet?

1978/79:354 av *Jörn Svensson* (vpk) till budget- och ekonomiministern om skatteflykt genom utnyttjande av reglerna om förlustavdrag:

Mot bakgrund av vad som framkommit i samband med uppköp av vissa aktieposter i varvsföretaget Kockums i Malmö får jag ställa följande fråga till budget- och ekonomiministern:

Vad avser statsrådet göra för att förhindra den skatteflykt som uppstår genom missbruk av s. k. förlustavdrag?

1978/79:355 av *Åke Gillström* (s) till justitieministern om den framtida verksamheten vid centralnämnden för fastighetsdata:

Enligt en artikel i Arbetarbladet synes hot ha uppstått om nedläggning av verksamheten vid centralnämnden för fastighetsdata (CFD) i Gävle. Det är riksrevisionsverket (RRV) som i ett kritiskt yttrande vill slopa CFD, som så sent som 1973 utlokaliserades till Gävle kommun. Strax efter påbörjades också en regionalisering av statens dataverksamhet, varvid datamaskincentralen för administrativ databehandling (DAFA) placerade en enhet i omedelbar anslutning till CFD i Gävle. Ca 130 arbetstillfällen har på detta sätt tillförts Gävle kommun, som f. n. har stora svårigheter med sysselsättningen. CFD var f. ö. det första statliga verk som frivilligt erbjöd sig att flytta ifrån Stockholm. Det är därför inte för mycket begärt att personalen äntligen får känna arbetsro och trygghet i sin nya kommun.

Är justitieministern beredd att vidta sådana åtgärder att CFD garanteras fortsatt verksamhet i Gävle?

Vill statsrådet därvid också öka regionaliseringen av dataverksamheten, så

att DAFA kan tillföras dels moderna datamaskiner, dels utvidgade arbetsuppgifter för Gävlekontoret?

Nr 87

Torsdagen den
15 februari 1979

den 15 februari

Meddelande om
frågor

1978/79:356 av *Thure Jadestig* (s) till industriministern om malmundersökning i Bäckegruvan:

Statens nämnd för gruvegendomar har förklarat sig intresserad att följa upp en ansökan från Fagersta AB om ekonomisk medverkan för malmundersökning i Bäckegruvan.

Med anledning därav vill jag ställa följande fråga till industriministern:
När avser statsrådet besluta i ärendet?

1978/79:357 av *Karin Ahrland* (fp) till utrikesministern om svenska medborgares rätt att besöka Polen:

Sedan flera år tillbaka krävs inte visum för svenska medborgare som vill besöka Polen. Men ändå inträffar det enligt säkra källor att svenska medborgare avvisas av den polska passpolisen när de kommer till Polen. De får inte något officiellt skäl till beslutet. Men skälen är uppenbara, de är judar.

Vilka åtgärder är utrikesministern beredd att vidta för att svenska medborgare i fortsättningen inte skall avvisas vid Polens gräns?

1978/79:358 av *Bo Turesson* (m) till arbetsmarknadsministern om åtgärder för att göra arbetslösa ungdomar mera villiga att acceptera erbjudna arbeten:

Under de senaste månaderna har jag mött många företagsledare på olika platser i landet. Ett ständigt återkommande samtalsämne har därvid kommit att bli att många arbetslösa ungdomar inte vill acceptera erbjudna arbeten.

Det är självfallet svårt att bedöma omfattningen av denna företeelse. Inte desto mindre är det angeläget att vi får kunskap om omfattningen och orsakerna. Det vore ju olyckligt om stödåtgärderna för i första hand arbetslösa ungdomar vore så utformade, att de motverkar benägenheten att ta de anställningar som erbjuds. Om så är fallet bör naturligtvis regelsystemet ses över och ges en annan utformning.

Vill statsrådet medverka till åtgärder av angivet slag?

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 15.05.

In fidem

TOM T:SON THYBLAD

/Solveig Gemert